

Notat om læsevenlige tekster

Bornholms Amts Handicapråd

Typografi

- Skrifttype** En serif-type (for eksempel Times New Roman) er lettere at læse end en sansserif (Helvetica). De "fødde", en seriftypen har, gør det lettere for øjet at følge en linje, men naturligvis kan en skrift også blive for "snørklet".
- Bogstavafstand** I almindelighed skal man blot benytte en standard bogstavafstand. Spatiering, dvs. øget afstand mellem bogstaverne, kan medvirke til at fremhæve et ord, men gør det ikke lettere at læse.
- Fremhævet tekst** I en almindelig tekst er det ikke en fordel at benytte fremhævelser af ord eller sætninger, da det er med til at gøre tekstbilledet uklart. Det vil sige undgå derfor fed skrift, understregninger eller kursivering, med mindre der er tale om "stikordsagtig" betydning af ordene eller ved andre særlige tekster.
- Linjeafstand** Det er lettere for øjet at følge en linje, hvis der er nogen afstand til næste linje. Undertiden er 1,5 linjeafstand at foretrække frem for enkelt linjeafstand. Dobbelt linjeafstand vil ofte virke for åben, det kan være svært at komme fra slutningen af linjen til den næste linjes begyndelse. Og hvis linjeafstanden er for lille, giver det teksten et for sammentrykt og gnidret udseende. Læsere får let det indtryk, at der er så meget information på en side med tæt linjeafstand, at man næsten ikke kan komme i gang med at læse. Med en almindelig tekstbehandling kan det let lade sig gøre at stille linjeafstanden til det ideelle.
- Linjelængden** En linje bør ikke indeholde over 55 skrifttegn (inkl. mellemrum). Er linjerne for lange, skal man flytte øjnene mange gange ved læsning af hver linje, og lange linjer kan desuden også

gøre det svært at fange den næste linjes begyndelse. Længere linjer gør teksten meget tung og vanskelig at læse.

Linjelængde/afstand	<p>Der er en vis sammenhæng mellem linjelængde og linjeafstand. Forholdet har en betydning for, om teksten virker tiltalende og pæn. Både af hensyn til læseligheden og udseende bør der være en vis harmoni mellem spaltebredde og linjeafstand. Generelt gælder, at i tekster med lange linjer skal man bruge større linjeafstand end i tekster med korte linjer. Tommelfingerregel: Ved en normallinje på 45-55 skrifttegn bør anvendes en linjeafstand på 1,5. Ved korte linjer på 35 tegn og derunder benyttes en linjeafstand på 1.</p>
Orddelinger	<p>Hyppe orddelinger i slutningen af linjerne gør ordene vanskelige at læse. Især de ulogiske og ukorrekte orddelinger, nogle tekstbehandlingssystemer kan finde på at indsætte. Andre kunstige orddelinger, der indføres i forsøg på at øge læseligheden, kan let have den modsatte virkning og virke irriterende på læseren.</p>
Justering	<p>En venstrejusteret tekst er lettere at læse end enhver anden form for justering. Er der lige justering, vil der optræde forskellige størrelser mellemrum mellem ordene, hvilket giver et dårligere tekstbillede. Højrejusteret tekst er særdeles vanskelig at læse, da det er forskelligt fra linje til linje, hvor øjet skal finde hen for at starte på teksten.</p>
Punktstørrelse	<p>I almindelige A4-tekster er en punktstørrelse på 12 pkt. god. 14 pkt. opfattes af mange som endnu bedre, dog noget afhængig af skrifttypen.</p>
Afsnitsmarkering	<p>Afstand mellem afsnit er med til at gøre en tekst lettere at orientere sig i. Det er mere indlysende, hvordan forfatteren har "tænkt", hvis der bevidst er gjort brug af luft mellem afsnitte- ne. Man kan yderligere bruge store og små afsnitsspring. Lille afsnitsspring er blot at begynde på en næste linje efter punktum eventuelt med en lille indrykning; et stort afsnitsspring springer en linje over og har ikke nødvendigvis indrykning af første linje.</p>

Skriveregler

Sætninger	Brug korte sætninger frem for lange sætninger med indskud. En læservenlig periode (fra punktum til punktum) har sjældent mere end 22-25 ord. I gennemsnit bør der højst være 15-18 ord pr. punktum.
Klart sprog	Undgå knudret kancellistil – skriv klart. Med henvisning til skrivelse af 5. juni 1994, hvori De redegør for Tak for Deres brev af 5. juni 1994. I brevet omtaler De Manuelt betjenbart jordbearbejdningsredskab = spade.
Ordlængde	Tilstræb korte ord, hvor de kan erstatte lange ord. Skriv “start” i stedet for “opstart”.
Fremmedord	Mange fremmedord kan undgås, da de ikke tilføjer en tekst yderligere præcision.: Når “en plan implementeres” er det stort set det samme som “at udføre en plan”.
Læsbarhed	En teksts læsbarhed kan udtrykkes med et lixtal. Dette tal er udtryk for, hvor svær teksten er. Et højt tal, dvs. en svær tekst, er udtryk for, at der er brugt mange lange ord og lange sætninger. Læsbarheden øges ved at sætte flere punktummer og begrænse brugen af lange ord (over seks bogstaver).

Med venlig hilsen Tom West,
Ordblinde/Dysleksiforeningen Bornholm